

Lokale Inclusie Agenda

2020 - 2024

Sittard-Geleen

Versie: Conceptversie F

Datum: 23-03-2020

Redactie: Wim Römken wim.romkens@sittard-geleen.nl

Team: Maatschappelijke ontwikkeling

Cluster: Beleid

Inhoud

Samenvatting	2
Inleiding	3
A. Projecten.....	6
1. Betrek alle medewerkers van de gemeente bij inclusie	7
2. Verbeter de toegankelijkheid van informatie	8
3. Verbeter het begrip bij medewerkers van de gemeente voor inwoners met een beperking	10
4. Scherp de toegankelijkheidseisen aan bij het ontwerp van de openbare ruimte en gebouwen.....	11
5. Betrek inwoners met een beperking bij de beoordeling van en verbetering van de toegankelijkheid van de openbare ruimte	13
6. Laaggeletterdheid is ook een beperking.....	14
7. Zorg voor openbare rolstoeltoegankelijke toiletten en verbeter de beschikbaarheid van opengestelde toiletten	15
8. Zorg ervoor dat evenementen toegankelijk en veilig zijn voor inwoners met een beperking.....	16
9. Neem onveilige situaties in de openbare ruimte voor inwoners met een beperking weg.....	17
10. Betrek ondernemers, het centrummanagement en maatschappelijke organisaties bij inclusie	18
B. Plan voor de besluitvorming in 2020 en verder	19
C. Schatting van de kosten.....	23
D. Bijlagen	25
1. De handreiking “iedereen doet mee”	25
2. Prioriteitenlijst van de slotbijeenkomst over inclusie	27
3. Uitgangspunten voor de lokale inclusie agenda	30
4. Manifest Iedereen doet mee	31

Samenvatting

“Inclusie betekent dat iedereen kan meedoen in onze samenleving en erbij hoort, ook mensen met een beperking. In een inclusieve samenleving kunnen mensen met een beperking precies dezelfde dingen doen als mensen zonder beperking. Integrale of fysieke toegankelijkheid is een beperkter begrip om de bereikbaarheid en bruikbaarheid van gebouwen, de openbare ruimte en digitale kanalen voor mensen met een lichamelijke beperking aan te duiden. Bij toegankelijkheid gaat het over gebouwen, de openbare ruimte en digitale kanalen, bij het nieuwe begrip inclusie gaat het vooral over mensen”.

In de Jeugdwet, de Wmo en de Participatiewet is de verplichting toegevoegd om in de plannen van de gemeenten op te nemen hoe de gemeente uitvoering geeft aan het VN-verdrag inzake de rechten van mensen met een handicap. Het college heeft besloten om in kaart te brengen welke plannen er op het gebied van inclusie lopen en welke zaken om nieuwe maatregelen vragen. Bij het laatste heeft de gemeente de doelgroep nadrukkelijk betrokken. De VNG en de Alliantie voor implementatie van het VN-verdrag Handicap hebben de gemeente begeleid. Tijdens drie bijeenkomsten met inwoners met een beperking en medewerkers van de gemeente hebben zij een eerste aanzet gegeven voor de Lokale Inclusie Agenda (LIA). De inwoners en medewerkers hebben 39 onderwerpen benoemd en in volgorde van belangrijkheid gezet. Vervolgens hebben wij ze samengevoegd tot tien projecten. In samenwerking met de Wmo-raad en de Adviesraad Chronisch Zieken en Gehandicapten hebben wij daarna de Lokale Inclusie Agenda geschreven.

Een belangrijk doel van de LIA is om alle medewerkers van de gemeente bij inclusie te betrekken, zodat zij het belang van inclusie voor inwoners met een beperking begrijpen en inclusie meenemen bij het maken van beleid, bij het verlenen van subsidies en vergunningen en bij aanbestedingen. Project 1 voorziet daarin. Wij willen het begrip bij de medewerkers voor inwoners met een beperking verbeteren en hen aan den lijve laten ervaren waar je als inwoner met een beperking mee te maken krijgt. Zie daarvoor project 3. Verder willen wij de toegankelijkheid van informatie van de gemeente verbeteren, vooral van de website van de gemeente en de aan de gemeente verbonden sites, maar ook van brochures, nieuwsbrieven enzovoorts. Ook willen wij de begrijpelijkheid van brieven, formulieren en andere teksten van de gemeente verbeteren. Zie de projecten 2 en 6.

Een ander doel is om de toegankelijkheid van de openbare ruimte en gebouwen te verbeteren, zeker bij nieuwe ontwerpen, maar ook bij groot onderhoud en vernieuwing van bestaande gebouwen. Zie de projecten 4 en 5. Bovendien willen wij openbare rolstoeltoegankelijke toiletten realiseren in de stad, en zorgdragen dat er opengestelde toiletten in publieksgebouwen beschikbaar komen. Dit werken wij uit in project 7. Speciale aandacht krijgt de toegankelijkheid en veiligheid van de evenemententerreinen voor inwoners met een beperking (project 8).

Via project 9 willen wij onveilige situaties in de openbare ruimte voor inwoners met een beperking zoveel mogelijk wegnemen. Project 10 wil de toegankelijkheid van winkels, horecabedrijven, maatschappelijke en culturele organisaties en sportaccommodaties verbeteren, onder andere via het uitgeven van keurmerken en bijbehorende vignetten aan (winkel)bedrijven.

In deze LIA hebben wij een plan gemaakt voor het besluitvormingsproces in 2020. Ook is de uitvoering van de projecten over de periode 2020 tot en met 2024 verdeeld en in de vorm van een uitvoeringsplan in beeld gebracht. Ten slotte hebben we in deze LIA een eerste schatting van de kosten van uitvoering in de jaren 2021 en 2022 opgenomen.

Inleiding

Nederland heeft in 2016 het VN-verdrag over de rechten van mensen met een handicap geratificeerd. Doel van het Verdrag is een gelijkwaardige deelname in de samenleving van mensen met een beperking. De uitvoering van het Verdrag vindt vooral in gemeenten plaats. Iedere gemeente wordt geacht beleid te ontwikkelen om ervoor te zorgen dat alle inwoners gelijkwaardig kunnen meedoen. Met de ratificatie van het VN-verdrag is in de Jeugdwet, de Wmo en de Participatiewet de verplichting toegevoegd om in de periodieke plannen van de gemeenten op te nemen hoe de gemeenteraad uitvoering geeft aan het VN-verdrag. Om praktische redenen kiest Sittard-Geleen ervoor om het plan in de vorm van deze Lokale Inclusie Agenda (LIA) te gieten en er in de beleidsplannen voor de Jeugdwet, de Wet Maatschappelijke Ondersteuning en de Participatiewet naar te verwijzen.

De ratificatie van het VN-verdrag heeft het onderwerp inclusie ook in Sittard-Geleen onder de publieke aandacht gebracht. In het coalitieakkoord 2018-2022 “Samen Duurzaam”, noemen de coalitiepartners het VN-verdrag.¹ Er staat: “Wij streven naar een inclusieve samenleving waarin iedereen naar vermogen kan meedoen, met of zonder beperking. Wij volgen daarbij ook de ontwikkelingen in de wetgeving, waarmee de bepalingen uit het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap stapsgewijs worden ingevoerd”. Daarbij was het betrekken van de doelgroep een onmisbare voorwaarde, onder het motto: “niets over ons zonder ons”.

Het college heeft in februari 2019 nadrukkelijk gekozen voor de *inclusieve samenleving* en niet voor een beperkte invulling ervan, uitsluitend gericht op toegankelijkheid van gebouwen en de openbare ruimte. Inclusie omvat:

- Fysieke toegankelijkheid van gebouwen (kantoren, wijkcentra, scholen, sportcomplexen, woningen) en van de openbare ruimte (bijvoorbeeld straten, fietspaden, trottoirs, pleinen en parken);
- Dienstverlening door gemeenten (bijvoorbeeld communicatie in voor iedereen te begrijpen taal, een voor visueel gehandicapten toegankelijke website);
- Vervoer (bussen, haltes, stations en wegen daarnaartoe en parkeerplekken);
- Samenwerken met partners, uiteraard met vertegenwoordigers van de doelgroep, maar ook bijvoorbeeld de detailhandel (winkels en horeca), het opnemen van inclusie-eisen bij subsidieverlening en de eis van inclusie bij inkoopprocedures);

Het college van B&W van Sittard-Geleen heeft in februari 2019 ook besloten in de volle breedte van de organisatie in kaart te brengen welke plannen er op het gebied van inclusie lopen en welke zaken mogelijk om nieuwe maatregelen vragen. Ook heeft het college besloten dat inclusie zich op de volgende drie kernbegrippen zal richten, die ons kunnen helpen bij de toetsing of we de gewenste resultaten bereiken:

- Bereikbaarheid: de ruimtelijke omgeving en het openbaar vervoer moeten zo ingericht zijn dat iedereen zo zelfstandig mogelijk overal kan komen;
- Bruikbaarheid: gebouwen, diensten en voorzieningen moeten door iedereen zo zelfstandig mogelijk gebruikt kunnen worden;
- Begrijpelijkheid: informatie moet voor iedereen beschikbaar en begrijpelijk zijn.

Bij het komen tot de lokale inclusie agenda heeft de gemeente deelgenomen aan de pilot “Sterke Start” van de VNG en de Alliantie voor implementatie van het VN-verdrag Handicap. De VNG en de Alliantie hebben de gemeente begeleid bij de organisatie van drie bijeenkomsten gericht op de lokale inclusie agenda. Bij dit proces hebben wij gebruik

---

¹ 6 juni 2018, Sittard-Geleen, Coalitieakkoord op hoofdlijnen 2018-2022, samenwerken aan een gezonde gemeente.

gemaakt van de Handreiking “iedereen doet mee” van de VNG.² Samen met gemeenten en ervaringsdeskundigen heeft de VNG een routekaart³ gemaakt en daarin elf stappen benoemd die van belang zijn bij de ontwikkeling van lokaal inclusiebeleid. Deze routekaart hebben wij gebruikt bij het maken van de LIA.

Het VN-verdrag handicap heeft als doel dat Nederland toegankelijk en inclusief wordt voor iedereen. De samenleving moet ervoor zorgen dat de achterstanden die mensen met een beperking ervaren om volwaardig mee te kunnen doen, worden weggenomen. De index⁴, die ook onderdeel is van de Handreiking, geeft weer welke onderwerpen (levensdomeinen) concreet aan bod kunnen komen in een Lokale Inclusie Agenda, en met welke inzet en uitgangspunten dat wordt gedaan.

Tijdens de drie bijeenkomsten hebben inwoners met een beperking en hun vertegenwoordigers samen met medewerkers van de gemeente vanuit hun ervaring en deskundigheid gesproken over de inclusieve samenleving. Zie voor de verslagen van de bijeenkomsten de website van de gemeente.⁵

De Wmo-raad en de Adviesraad Chronisch zieken en Gehandicapten (ACG) werken nauw samen op het gebied van integrale toegankelijkheid en de invoering van het VN-verdrag. De commissie Sittard-Geleen Inclusief (een commissie van de Wmo-raad en de ACG) en de Werkgroep Integrale Toegankelijkheid (WIT, een werkgroep van de ACG) zijn intensief betrokken bij de totstandkoming van deze inclusieagenda. Zij hebben toegewijd en actief deelgenomen aan het schrijven ervan.

Tijdens de bijeenkomsten met inwoners kregen enkele onderwerpen, achteraf beschouwd, opvallend weinig voorrang van de deelnemers. Het gaat dan over:

- Beleid voor inwoners met een arbeidsbeperking. Deze groep krijgt overigens wel aandacht binnen het Participatiehuis.
- Beleid voor jongeren met een beperking, bijvoorbeeld de toegankelijkheid van horecagelegenheden en andere gebouwen waar jongeren naartoe gaan.
- Beleid voor kinderen met een beperking. Er is wel aandacht voor deze groep binnen het speeltuinbeleid.
- Mobiliteit van inwoners met een beperking, vooral de toegankelijkheid van het openbaar vervoer. Het openbaar vervoer valt onder de taken van de provincie. Maar wij hebben wel aandacht voor de toegankelijkheid van de toegangswegen naar bus- en treinstations.

Deze agenda is niet bedoeld als een knellend korset. Nieuwe inzichten en ontwikkelingen binnen of buiten de gemeente kunnen leiden tot aanpassingen. Bij vervolgactiviteiten, bijvoorbeeld een vernieuwing van de LIA, zullen wij de boven genoemde en zo nodig ook andere onderwerpen alsnog onder de aandacht brengen.

Op het vlak van inclusie heeft de gemeente Sittard-Geleen al het een en ander gepresteerd. Los van deze lokale inclusie agenda voert de gemeente diverse activiteiten uit. Voorbeelden zijn:

- Vernieuwing van de Beeldkwaliteit catalogus van de openbare ruimte

---

² Vereniging van Nederlandse Gemeenten, maart 2019. Handreiking Lokale Inclusie Agenda “iedereen doet mee”.

³ Zie bijlage 1 voor de routekaart.

⁴ Zie bijlage 1 voor de index.

⁵ Zie de website van de gemeente Sittard-Geleen en tik de zoekterm “inclusie” in voor de verslagen van de bijeenkomsten.

Lokale Inclusie Agenda 2020 – 2024 gemeente Sittard-Geleen

- Toegankelijk maken van de website van de gemeente en de sites van de aan de gemeente verbonden organisaties
- Meenemen van inclusie bij de duurzaamheid van het maatschappelijk vastgoed
- Toegankelijk maken van vastgoed bij groot onderhoud en vernieuwing
- Aandacht voor taalgebruik en laaggeletterdheid bij communicatie.

Met deze LIA haken wij bij deze activiteiten aan.

Niet alle projecten kunnen wij gelijktijdig uitvoeren, zowel vanwege de beperkte personele capaciteit als om financiële redenen. Daarom hebben wij een fasering in de tijd aangebracht, beginnend in 2020 en eindigend in 2024. Zie hiervoor het Uitvoeringsplan in hoofdstuk B.

A. Projecten

Tijdens de bijeenkomsten over lokale inclusie hebben de deelnemers 39 onderwerpen benoemd.⁶ Zij vormen de basis voor de lokale inclusie agenda en zijn samengevoegd tot onderstaande tien projecten. De projecten staan in volgorde van belangrijkheid zoals de deelnemers aan de slotbijeenkomst die hebben vastgesteld. Wij starten met het project met de hoogste voorrang, en voeren de projecten achtereenvolgens uit. Niet alles kan tegelijkertijd, maar we kunnen in dezelfde tijd meerdere projecten uitvoeren.

Zes prioriteiten zijn niet duidelijk in de projecten opgenomen, maar wij beschouwen ze als waardevolle uitgangspunten voor de lokale inclusie agenda.⁷ Ze hebben binnen de LIA een plek gekregen. Ook de uitgangspunten, verwoord in het door het college van B&W onderschreven manifest “Iedereen doet mee in Sittard-Geleen”, zijn tussen de regels door opgenomen in de LIA.⁸

Bij elk van onderstaande projecten is een voorlopig idee van de kosten in 2021 en 2022 opgenomen. Uitvoering van inclusief beleid brengt uiteraard meer kosten met zich mee dan de kosten die in deze LIA staan vermeld. Als voorbeelden: de kosten van het toegankelijk maken van de openbare ruimte en gebouwen met een publieksfunctie. Deze laten wij hier buiten beschouwing. Dat geldt ook voor de uitgaven voor het toegankelijk maken van de websites van de gemeente.

Uitvoering van deze inclusieagenda vereist projectcoördinatie. Deze is gepositioneerd bij het team Maatschappelijke Ontwikkeling. Dekking van de kosten hiervan is voorzien voor de periode juli 2020 tot januari 2022.

Het projecteigenaarschap van de afzonderlijke projecten gaat berusten bij het team of de teams die de projecten gaan uitvoeren. Uitvoering van de projecten vergt zowel personele capaciteit binnen de afzonderlijke teams, als kosten voor de uitvoering ervan. Een schatting is opgenomen in hoofdstuk C. De daarmee samenhangende kosten zullen binnen de staande begroting worden opgevangen. Ze zijn opgenomen in hoofdstuk C van deze LIA. Invoeren van een aantal, meer omvangrijke projecten zal mogelijk extra kosten met zich meebrengen. Deze zullen bij de vaststelling van de programmabegroting aan de orde komen. Vanwege de fasering van de projecten over een periode van vijf jaar, zullen deze kosten ook over een periode van vijf jaar verdeeld kunnen worden.

---

⁶ Zie bijlage 2.

⁷ Zie bijlage 3.

⁸ Zie bijlage 4.

1. Betrek alle medewerkers van de gemeente bij inclusie

- Betrek alle teams van de gemeente bij de beleidsvorming over inclusie.
- Informeer de directie, teammanagers en de direct bij inclusie betrokken medewerkers over de LIA.
- Neem het kopje inclusie op in het formulier voor collegevoorstellen, raadsvoorstellen enzovoorts, en ook bij subsidieaanvragen en subsidietoekenningen.
- Neem inclusie op bij het aanvragen en verlenen van vergunningen, bij aanbestedingen en bij het verstrekken van opdrachten. Doe dat ook bij vergunningen voor evenementen die we als gemeente organiseren.
- Neem inclusie ook op bij het verlenen van vergunningen voor evenementen.
- Bespreek het onderwerp inclusie met welzijnsorganisaties bij subsidieaanvragen en voortgangsgesprekken.
- Bespreek inclusie ook met gecontracteerde (zorg)aanbieders.
- Beoordeel de effecten van het inclusiebeleid.

Acties

Allereerste betrekken wij de teams bij inclusie via presentaties van de concept-LIA aan het directieteam, de teammanagers en de direct bij inclusie betrokken medewerkers. Dit doen wij vanaf het voorjaar 2020, voordat het college een besluit over de LIA heeft genomen. Vervolgens betrekken we vooral de clusters Beleid, Dienstverlening en Concern bij het project. Daarbinnen betreft het vooral de teams Maatschappelijke ontwikkeling (vanwege beleidsplannen, collegevoorstellen en subsidies), Vergunningen, Handhaving, Facilitaire zaken (vooral de unit Inkoop in verband met aanbestedingen) en Bestuur & Communicatie. Binnen dit laatste team betreft het vooral het onderdeel Bestuurszaken, dat erop toeziet dat de collegevoorstellen en dergelijke aan de gestelde eisen voldoen. Ook betrekken we de Griffie bij het onderwerp inclusie.

Bij de introductie van project 1 hoort een informatietraject gericht op medewerkers die regelmatig collegevoorstellen schrijven, subsidieaanvragen beoordelen, vergunningen behandelen en aanbestedingen begeleiden. Dit project voeren wij uit vanaf de tweede helft van 2020 en kan in 2021 afgerond zijn.

Het betrekken van het management zullen wij al vóór de besluitvorming door het college doen, waardoor het mogelijk wordt hun inbreng in het voorstel te verwerken. Omdat de gemeenteraad via het coalitieakkoord al heeft besloten tot geleidelijke invoering van het inclusiebeleid, hoeft de start van project 1 niet te wachten tot besluitvorming door de raad maar vindt plaats nadat het college hiertoe heeft besloten.

Kosten

Deze acties kunnen we in 2020 uitvoeren binnen de bestaande begroting. Opleiding van medewerkers die beleidsstukken en collegevoorstellen schrijven is wenselijk en brengt uitgaven met zich mee. Evenals opleiding van medewerkers die betrokken zijn bij subsidieverlening, vergunningverlening en contractvorming. Deze activiteiten zullen zo mogelijk al in 2020, maar vooral in 2021 plaatsvinden.

2. Verbeter de toegankelijkheid van informatie

- Zorg ervoor dat alle fysieke, analoge en digitale informatie van de gemeente toegankelijk is voor alle inwoners, dus ook voor inwoners met een beperking.
- Installeer een adviesgroep van medewerkers en inwoners met een beperking, die een bijdrage levert aan het toegankelijk maken van alle informatie. Het betreft de website van de gemeente en aan de gemeente verbonden sites, brochures, (nieuws)brieven enzovoorts.
- Voer de landelijke en Europese wetgeving rondom digitale toegankelijkheid uit en voldoe daarmee aan de wettelijke verplichtingen.
- Bied informatie voor inwoners op de beste manier aan voor de persoon of doelgroep via het beste kanaal: via de website; op papier; telefonisch enzovoorts.
- Sluit aan bij de doelgroep: verspreid informatie ook op plaatsen waar inwoners met een beperking regelmatig komen, zoals wachtkamers van zorgverleners.
- Ontwikkel standaarden waaraan informatie(dragers) van de gemeente moet(en) voldoen en voer deze standaarden in. Denk daarbij aan afspraken over het taalniveau van informatie en aan het opnemen van toegankelijkheidseisen in inkoop- en aanbestedingsbeleid of subsidievoorwaarden.

Acties

Op dit vlak lopen meerdere activiteiten en hierbij zullen wij zoveel mogelijk aansluiten. De hele organisatie is verantwoordelijk voor goede informatie, en de taak om informatie toegankelijk te maken voor alle burgers berust bij nagenoeg alle medewerkers. Bij dit project is vooral het team Bestuur & Communicatie (B&C) betrokken. Het gaat dan over de toegankelijkheid van de website, maar ook over de toegankelijkheid van de andere communicatie-uitingen.

Het project kunnen wij uitvoeren na besluitvorming door het College. Nadat in de loop van 2020 een adviesgroep van inwoners met een beperking is ingesteld, is het een voortdurende actie om te adviseren over de toegankelijkheid van informatie.

Een deel van dit project gaat over de toegankelijkheid van website(s). Per 1 juli 2018 is het Tijdelijk Besluit Digitale Toegankelijkheid Overheid van kracht. Vanaf 23 september 2020 moeten de websites van onze gemeente toegankelijk zijn voor mensen met een beperking. Daarvoor moet de techniek van de websites waar de gemeente verantwoordelijk voor is, (inclusief de sinds september 2019 gepubliceerde raadsinformatie), aangepast worden.

Het team B&C heeft een advies opgesteld over de aanpak van de eigen websites. De taak om deze toegankelijk te maken ligt bij de eigenaar van de betreffende website. De teammanager van het team dat eigenaar is van de betreffende website moet dit borgen. Team B&C monitort, adviseert en rapporteert over de voortgang.

Daarnaast gaat het ook over toegankelijkheid van communicatie-uitingen als brieven, teksten, presentaties, foto's of video. Denk daarbij aan afspraken over taalniveau, vormgeving en kleurgebruik, maar ook aan het maken van toegankelijke pdf-bestanden en het ondertitelen van films.

Aan het project komt ook een opleiding te pas voor de medewerkers die informatieve teksten maken. Voor het maken van toegankelijke pdf-bestanden zullen wij aanvullende kennis moeten vergaren en daarvoor geschikte software aanschaffen.

Kosten

De uitgaven voor de toegankelijkheid van de website(s) als zodanig vallen buiten dit project, ook omdat het toegankelijk maken van de website een wettelijke verplichting is. Het gaat voornamelijk over het samenstellen van een adviesgroep van inwoners met een beperking, vooral van inwoners met een visuele beperking. De kosten hiervan kunnen wij voor wat betreft 2020 binnen de bestaande begroting opvangen. Voor wat betreft 2021 is hiervoor een bedrag opgenomen in het kostenoverzicht.

Het nalopen van publieksteksten op de vraag of het feitelijke leesniveau voldoet aan de hierover af te spreken eisen, zal naar verwachting meer personele inzet vergen dan op dit moment gebruikelijk is. Wij zullen opleidingskosten maken voor die medewerkers die publieksinformatie verzorgen. Deze kosten zullen wij in de begroting 2021 en volgende jaren opnemen. Dat geldt ook voor het faciliteren en organiseren van toegankelijke pdf-creatie. De uitgaven voor benodigde softwarelicenties en opleiding zijn nog niet bekend.

3. Verbeter het begrip bij medewerkers van de gemeente voor inwoners met een beperking

- Laat medewerkers van de gemeente onder andere via het lopen van een ervaringsparcours aan den lijve ervaren waar je als inwoner met een beperking mee te maken krijgt. Doel is dat de medewerker de knelpunten beter begrijpt, zich openstelt voor inwoners met een beperking en bij klantcontacten de benodigde tijd voor hen neemt.
- Verbeter de deskundigheid van medewerkers in het contact met inwoners met een beperking en gebruik de ervaringsdeskundigheid van patiëntenverenigingen daarbij.
- Neem inclusie mee in het opleidingsaanbod voor alle medewerkers, maar in het bijzonder voor medewerkers die veel klantcontacten hebben en medewerkers die betrokken zijn bij het ontwerpen van de openbare ruimte en gebouwen.

Acties

Voor de medewerkers met veel klantcontacten en medewerkers die betrokken zijn bij het ontwerpen van de openbare ruimte, organiseren we in overleg met de leiding van het Klantcontactcentrum en het cluster Ruimtelijke Projecten & Beheer (RP&B), zogeheten ervaringsparcoursen. Daarbij wordt het hebben van een beperking met behulp van diverse middelen nagebootst.

Voor medewerkers die veel klantcontacten hebben, bieden wij een opleidingstraject aan, waarin specifieke kennis over beperkingen aan de orde komt. Daarbij gaat het vooral over beperkingen die van invloed zijn op taal, spraak en geheugen.

Kosten

De kosten zullen in elk geval bestaan uit de uitgaven voor het organiseren van ervaringsparcoursen en de uitgaven voor opleiding van medewerkers.

4. Scherp de toegankelijkheidseisen aan bij het ontwerp van de openbare ruimte en gebouwen

- Voer de toegankelijkheidseisen in en hanteer de voorschriften van de Integrale Toegankelijkheid Standaard ITS of gelijkwaardig in de planfase, bij het ontwerp, bij het opstellen van het programma van eisen, bij de aanbesteding en bij de uitvoering van projecten in de openbare ruimte en van publieke gebouwen.
- Neem deze toegankelijkheidseisen ook op in de nieuwe Beeldkwaliteit catalogus van de openbare ruimte.
- Neem deze toegankelijkheidseisen ook mee bij de voorbereiding op de nieuwe Omgevingswet.
- Pas de genoemde toegankelijkheidseisen bovendien toe bij groot onderhoud en vernieuwing van de maatschappelijke en gemeentelijke gebouwen die een publieksfunctie hebben.
- Hanteer ook bij de inrichting van de publieksruimtes van de gemeente de toegankelijkheidsvoorschriften zoals ITS of gelijkwaardig. Zorg voor bewegwijzering in publieksruimtes, zoals pictogrammen, die ook leesbaar is voor mensen met een visuele beperking.
- Hanteer ook bij de inrichting van evenemententerreinen de genoemde toegankelijkheidseisen.

Acties

Bij dit project zijn vooral de clusters Ruimtelijke Projecten & Beheer (RP&B) en Concern, team Facilitaire Services betrokken. Met de leiding van deze clusters overleggen wij al in het voorjaar van 2020, zodat wij hun inbreng kunnen verwerken. In overleg met de leiding van het cluster stellen wij een adviesgroep samen waarin zowel inwoners met een beperking als bij ontwerp betrokken medewerkers zitten. Deze groep zal adviseren over de invoering van ITS (of gelijkwaardige bouwvoorschriften). De afgesproken toegankelijkheidseisen nemen wij in overleg met de betrokkenen op in de Beeldkwaliteit catalogus.

In de op te richten Kwaliteitscommissie Ontwerp Openbare Ruimte komt nadrukkelijk ook de toegankelijkheid van de openbare ruimte aan de orde. De onderwerpen die hier op de agenda komen, zullen bovendien vooraf worden besproken met de genoemde adviesgroep, voor zover ze inclusie raken.

Handhaving van de toegankelijkheidseisen is in handen van het management van het cluster RP&B. Het management zal de afspraken en werkwijzen die handhaving mogelijk maken in overleg met de adviesgroep opstellen. Het toepassen van de toegankelijkheidseisen ondersteunen we door een opleidingstraject. Dit draagt ertoe bij dat de bij het plan, het ontwerp, het programma van eisen, de aanbesteding en de uitvoering betrokken medewerkers goed voorbereid zijn op toepassing van de nieuwe standaard.

Afhankelijk van de te verwachten besluitvorming over de gemeentelijke en maatschappelijke gebouwen zal in de loop van 2020 bekend worden welke gebouwen behouden blijven en welke op termijn zullen worden afgestoten. Na besluitvorming hierover zullen wij gebouwen met een publieksfunctie toetsen op toegankelijkheid. Wij zullen ze vervolgens bij groot onderhoud en vernieuwing, voor zover nodig, toegankelijk(er) maken. Daarbij kiezen wij voor een toegankelijkheidsniveau dat haalbaar is binnen de mogelijkheden van grootschalig onderhoud.

Kosten

De kosten van invoering en handhaving van de nieuwe toegankelijkheidseisen kunnen we binnen de begroting 2020 opvangen. De belangrijkste uitgaven voor de toegankelijkheidseisen zullen bestaan uit het opleidingstraject om de nieuwe standaard bij de medewerkers bekend te maken, zodat alle betrokkenen de nieuwe standaard ook hanteren. Deze kosten zullen we in 2021 en 2022 maken. In hoofdstuk C zijn de kosten opgenomen zoals Bureau PBT deze in rekening brengt. Ze moeten dan ook als een schatting worden gezien.

Deelname van inwoners met een beperking aan de adviesgroep brengt eveneens uitgaven met zich mee, die in het overzicht zijn opgenomen.

De in hoofdstuk C opgenomen kosten voor het toegankelijk maken van de gemeentelijke en maatschappelijke gebouwen met een publieksfunctie bestaan uit;

- Verrichten van toegankelijkheidstoetsen en adviesrapportages van 100 eenheden op basis van het Nederlands Keurmerk voor toegankelijkheid
- Kostenramingen voor het toegankelijk maken van 100 eenheden. Met het laatste krijgen we inzicht in de geschatte kosten voor geadviseerde aanpassingen op basis van kengetallen en bouwkundige berekeningen.

Voor de kostenraming is uitgegaan van een vrijblijvende offerte van “Ongehindert”, een organisatie die is gespecialiseerd in toegankelijkheid voor inwoners met een beperking. Bij daadwerkelijke opdrachtverstrekking zullen wij de hiervoor geldende aanbestedingsregels hanteren. Genoemde bedragen, zie hoofdstuk C, zijn dus een schatting.

5. Betrek inwoners met een beperking bij de beoordeling van en verbetering van de toegankelijkheid van de openbare ruimte

In het voorgaande project, project 4, is het doel aan de ene kant om de toegankelijkheidscriteria op een hoger plan te tillen en aan de andere kant om de toegankelijkheid van de door de gemeente beheerde gebouwen te verbeteren. In dit project (5) gaat het om het verbeteren van toegankelijkheid bij ontwerp en uitvoering van de werkzaamheden in de openbare ruimte.

- Zorg voor blijvend contact tussen medewerkers van de gemeente en inwoners met een beperking als het gaat om de beoordeling van de toegankelijkheid van de openbare ruimte.
- Betrek een adviesgroep van inwoners met een beperking bij ontwerp en uitvoering van werkzaamheden in de openbare ruimte. Deze adviesgroep bestaat uit inwoners met een beperking die beschikken over de nodige kennis van zaken.
- Betrek de groep van inwoners met een beperking ook bij groot onderhoud en vernieuwing van gemeentelijke en maatschappelijke gebouwen met een publieksfunctie. Betrek deze groep ook bij het houden van een wijkschouw, waardoor de toegankelijkheid van de openbare ruimte in de wijken de nodige aandacht krijgt.
- Houd ook bij de inrichting van publieksruimten rekening met mensen met een beperking.
- Zorg voor een geschikte spreekruimte in publieksruimten en betrek de adviesgroep van inwoners met een beperking bij de plannen voor de inrichting ervan.

Acties

De leiding van het cluster RP&B of de leiding van de relevante teams binnen dit cluster wijzen een of meer medewerkers aan die regelmatig overleggen met de adviesgroep van inwoners met een beperking. In deze overleggen brengen beide partijen knelpunten over toegankelijkheid van de ontwerpen en de bestaande openbare ruimte en gebouwen in. De groep inwoners met een beperking betrekken wij zo vroeg mogelijk bij de plannen voor wat betreft gemeentelijke en maatschappelijke gebouwen. De groep inwoners met een beperking nodigen we ook uit als we een wijkschouw plannen.

Kosten

De uitgaven kunnen wij voor 2020 binnen de bestaande begroting opvangen. De uitgaven voor deelname van inwoners met een beperking aan de adviesgroep zullen in 2021 en 2022 aan de orde komen bij de behandeling van de programmabegrotingen.

6. Laaggeletterdheid is ook een beperking

Project 2 (toegankelijkheid van alle informatie) betreft vooral de leesbaarheid van teksten voor mensen met een visuele beperking, maar de toegankelijkheid van films, graphics, foto's enzovoorts. In project 6 gaat het om de begrijpelijkheid van teksten voor laaggeletterden. Overigens is duidelijkheid van teksten van de gemeente in ieders belang, ongeacht het taalniveau van de lezer.

- School medewerkers die publieksteksten schrijven in het gebruik van taal die begrijpelijk is voor laaggeletterden.
- Formeer een adviesgroep die bestaat uit medewerkers van de gemeente en vertegenwoordigers van de doelgroep, die publieksteksten van de gemeente beoordeelt op begrijpelijkheid voor laaggeletterden.
- Heb ook bij het schrijven van beleidsstukken, brieven, folders enzovoorts aandacht voor laaggeletterdheid.
- Besteed als gemeente tevens aandacht aan laaggeletterdheid als zodanig, vooral tijdens de week van de laaggeletterdheid.

Acties

Stel een adviesgroep samen van medewerkers van de gemeente en vertegenwoordigers van de doelgroep, die publieksteksten beoordeelt op begrijpelijkheid voor laaggeletterden. School medewerkers die publieksteksten schrijven in het gebruik van taal voor laaggeletterden. Besteed aandacht aan laaggeletterdheid in de week van de laaggeletterdheid.

Kosten

Zorgdragen voor de leesbaarheid van gemeentelijke teksten behoort tot de kerntaken van de ambtelijke organisatie. De uitgaven voor opleiding van in eerste instantie 50 medewerkers om te schrijven op leesniveau B1 en de uitgaven voor programmatuur die medewerkers daarbij helpt, zijn opgenomen in hoofdstuk C. De kosten voor de week van de laaggeletterdheid zijn afhankelijk van de in dat verband uit te voeren acties en vallen buiten het bestek van dit project. Aan de werkzaamheden van de adviesgroep van vertegenwoordigers van inwoners met een beperking zijn vanaf 2021 uitgaven verbonden.

7. Zorg voor openbare rolstoeltoegankelijke toiletten en verbeter de beschikbaarheid van opengestelde toiletten

Opengestelde toiletten of semiopenbare toiletten zijn (rolstoeltoegankelijke) toiletten in publieksgebouwen zoals kantoren van de gemeente, welzijnsorganisaties, zorgorganisaties en bedrijven, waar men ook als niet-bezoeker gebruik van kan maken.

- Realiseer openbare rolstoeltoegankelijke toiletten in de centra van Sittard, Geleen en Born.
- Zorg ervoor dat opengestelde toiletten in publieksgebouwen beschikbaar komen in de stad.
- Zorg dat gemeentelijke en maatschappelijke gebouwen met een publieksfunctie een openbaar rolstoeltoegankelijk of opengesteld toilet krijgen als ze dat nog niet hebben.

Acties

Realiseer drie openbare toiletten, toegankelijk voor rolstoelgebruikers, in de centra van Sittard, Geleen en Born. Doe dit zo mogelijk in samenwerking met derden: winkels of beheerders van winkelcentra, zoals het ABC-winkelcentrum in Sittard. Denk daarbij ook aan bezoekers aan de stad; toeristen en winkelend publiek.

Ook mensen die niet rolstoelafhankelijk zijn, hebben behoefte aan een openbaar of opengesteld toilet, zoals mensen met een maag- lever- of darmziekte. Het openstellen van toiletten in publieksgebouwen voor niet-gebruikers is in vergelijking met de kosten van een openbaar toilet een relatief goedkope oplossing. Om dit model te laten werken is het nodig dat de betreffende organisatie zich aanmeldt bij een app (Hoge Nood) waardoor deze toiletten in beeld komen bij de doelgroep.

Zorg ervoor dat wij bij groot onderhoud en vernieuwing van gemeentelijke en maatschappelijke gebouwen met een publieksfunctie een rolstoeltoegankelijk toilet per gebouw realiseren en dat dit toilet op een geschikte plaats in het gebouw komt, waardoor het ook als opengesteld toilet kan dienen.

Kosten

De kosten van openbare toiletten zijn niet gering. Daarbij gaat het om de bouw ervan, maar vooral ook om het onderhoud en het dagelijks schoonhouden. Deze uitgaven kunnen wij beperken door de kosten te delen met winkels en organisaties van winkelcentra, die ook de voordelen plukken van de beschikbaarheid van toiletten voor hun klanten. Een begroting van de kosten komt via de jaarschijf 2022 en volgende jaren aan de orde.

De uitgaven voor het beschikbaar komen van opengestelde toiletten zijn in vergelijking met openbare toiletten beperkt. Dan gaat het namelijk om reeds bestaande toiletten die beschikbaar komen voor inwoners met een beperking; mensen die voor het overige geen gebruiker zijn van het gebouw.

Voor zover gemeentelijke en maatschappelijke gebouwen met een publieksfunctie nog niet over een rolstoeltoegankelijk toilet beschikken, maken wij deze bij vernieuwing en groot onderhoud alsnog. De kosten daarvan behoren tot de uitgaven voor groot onderhoud. Het verkrijgen van inzicht in de kosten is pas mogelijk nadat besluitvorming over gemeentelijke en maatschappelijke gebouwen heeft plaatsgevonden, nadat de gebouwen op toegankelijkheid zijn getoetst en de daarbij behorende ramingen zijn gemaakt. Zie ook de projecten 4 en 5.

8. Zorg ervoor dat evenementen toegankelijk en veilig zijn voor inwoners met een beperking

- De door de gemeente georganiseerde evenementen hebben voor wat betreft inclusie een voorbeeldfunctie voor de hele gemeente.
- Hanteer bij de vergunningverlening voor evenementen de Internationale Toegankelijkheid Standaard of gelijkwaardig.
- Hanteer bij de inrichting van evenemententerreinen de toegankelijkheidscriteria zoals ITS of gelijkwaardig.
- Betrek inwoners met een beperking bij het ontwerp en de toetsing van de toegankelijkheid van evenemententerreinen. Wij vragen bijzondere aandacht voor de veiligheid van inwoners met een beperking bij calamiteiten en de beschikbaarheid van rolstoeltoegankelijke toiletten bij evenementen.

Acties

Team Vergunningen en de leiding van het cluster RP&B gaan in overleg met de adviesgroep van inwoners met een beperking voorschriften vaststellen, zoals de toegankelijkheidscriteria ITS. De gemeente hanteert deze voorschriften bij de vergunningverlening voor evenementen.

Het evenementenbureau van de gemeente gaat regelmatig overleggen met de groep inwoners met een beperking over het ontwerp en de toegankelijkheid van evenemententerreinen.

Kosten

De kosten voor 2020 kunnen wij binnen de bestaande begroting opvangen. Vanaf 2021 zijn er uitgaven verbonden aan het functioneren van de adviesgroep van inwoners met een beperking.

9. Neem onveilige situaties in de openbare ruimte voor inwoners met een beperking weg

De organisaties van inwoners met een beperking, zoals de commissie Sittard-Geleen Inclusief en de Werkgroep Integrale Toegankelijkheid, krijgen regelmatig vragen en opmerkingen van inwoners over onveilige situaties in de openbare ruimte. De aanleiding tot dit project vormt de tijdens de bijeenkomsten met inwoners vastgestelde prioriteit: “Openbaar vervoer, verbeter de verlichting en de tijdsinstelling bij oversteekplaatsen”.⁹ Wij kiezen ervoor om het project niet uitsluitend te koppelen aan de genoemde onveilige situaties, maar uit te breiden tot alle situaties in de openbare ruimte die onveilig zijn voor inwoners met een beperking.

- Niet alle inwoners maken gebruik van de website van de gemeente. Zij weten de gemeente niet goed te vinden en hebben dus moeite om een probleem in de openbare ruimte te melden.
- Installeer een adviesgroep bestaande uit inwoners met een beperking en medewerkers van de gemeente die overlegt over signalen over gevaarlijke situaties in de openbare ruimte. Doel is het wegnemen van deze gevaarlijke situaties, maar ook het verbeteren van de mogelijkheden om overlast en gevaarlijke situaties te melden.
- Neem op de website Sittard-Geleen onder de rubriek “inwoners, iets melden bij de gemeente” informatie op over inclusie en vooral de toegankelijkheid in de openbare ruimte voor inwoners met een beperking. Neem voorbeelden op die van toepassing zijn voor inwoners met een beperking, zoals gevaar veroorzakende afstellingen van verkeerslichten en andere gevaarlijke situaties voor inwoners die slecht ter been zijn.

Acties

Hanteer de vastgestelde voorschriften bij het inrichten van de openbare ruimte, ook gericht op de veiligheid van mensen met een beperking.

Pas de tekst van het digitale formulier waarmee inwoners iets kunnen melden bij de gemeente aan, waarbij de tekst wordt gericht op inwoners met een beperking.

Kosten

De activiteit kunnen wij in 2020 binnen de huidige begroting uitvoeren. Vanaf 2021 zijn er kosten verbonden aan het functioneren van de adviesgroep van inwoners met een beperking.

---

⁹ Zie bijlage 2.

10. *Betrek ondernemers, het centrummanagement en maatschappelijke organisaties bij inclusie*

- Verbeter het bewustzijn bij het maatschappelijk middenveld dat inclusie belangrijk is en verbeter de toegankelijkheid van winkels en andere gebouwen en van de inrichting ervan.
- Zorg voor een keurmerk en een bijbehorend vignet voor toegankelijke bedrijven; winkels, horecabedrijven, maatschappelijke en culturele organisaties, sportaccommodaties, scholen enzovoorts. Sluit daarbij aan bij de ITS.
- Reik na een keuring van het gebouw dit keurmerk uit en hang een vignet aan de gevel. Vergezel deze actie van de nodige publiciteit, waardoor er een stimulans van uitgaat.
- Laat via een website en een app zien welke gebouwen toegankelijk zijn voor inwoners met een beperking.

Acties

Voor dit project is overleg met ondernemers en hun organisaties onontbeerlijk. Het team Economische ontwikkeling, met goede contacten bij lokale ondernemers, is hiervoor het best toegerust. Maar ook andere organisaties dan middenstanders, komen in aanmerking voor het keurmerk. Daarvoor zullen wij andere partijen, zoals bijvoorbeeld de Sportstichting, bij het project betrekken.

In goed overleg met ondernemers keurt een onafhankelijke organisatie de (winkel)panden. Het symbolische ophangen van het vignet gaat vergezeld van de nodige publiciteit. Via een app kunnen bezoekers aan de stad zien waar mensen met een beperking het best terecht kunnen.

Kosten

De uitgaven bestaan voornamelijk uit het keuren van de panden, het uitreiken van de keurmerken, het aanschaffen van de vignetten en het maken van een app. Deze kosten zijn nog niet bekend. Via de jaarschijf 2022 van het inclusiebeleid en de begroting 2022 en volgende jaren leggen wij dit project aan de raad ter vaststelling voor.

B. Plan voor de besluitvorming in 2020 en verder

Het college zal de LIA naar verwachting op 31 maart vaststellen. De LIA zal van 2 april tot 14 mei voor advies en inspraak ter inzage liggen. Het college zal naar verwachting het inspraak- en adviesdocument op 2 juni vaststellen en de LIA en het advies- en inspraakdocument aan de raad doorgeleiden. De gemeenteraad zal de voorliggende lokale inclusie agenda en het advies- en inspraakdocument in juli behandelen. Jaarlijkse evaluatie van de voortgang vindt plaats via de tweede programmarapportage, voor het eerst in juni 2021.

Besluitvorming in 2020

Wanneer	Wat	Wie
27 februari – 12 maart 13 maart	Concept LIA bespreken Concept LIA bespreken	Managers Commissie Sittard- Geleen Inclusief
13 – 17 maart 31 maart	Concept LIA intern vaststellen LIA vaststellen	Wethouder Geilen College
2 april – 14 mei 2 juni	Inspraak- en adviesperiode (zes weken) Inspraak- en adviesdocument vaststellen en LIA doorgeleiden naar de raad	Wmo-raad en inwoners College
18 of 25 juni 8 of 9 juli	LIA in plein/ronde presenteren LIA vaststellen in gemeenteraad	Infosessie Raad Raad

Lokale Inclusie Agenda 2020 – 2024 gemeente Sittard-Geleen

Uitvoeringsplan				
1 Betrek alle medewerkers van de gemeente bij inclusie				
2020	2021	2022	2023	2024
• Overleggen met management • Informeren van medewerkers	• Opleiding van medewerkers • Aanpassen formats en formulieren aan inclusie • Opnemen inclusie in subsidiegesprekken • Opnemen inclusie in aanbesteding	• Idem als 2021	• Idem als 2021 • Evaluatie	• Idem als 2021
2 Verbeter de toegankelijkheid van informatie				
2020	2021	2022	2023	2024
• Overleggen met management • Installeren adviesgroep • Toegankelijk maken website(s) • Toegankelijk maken van pdf-bestanden • Invoeren toegankelijkheids-standaarden	• Uitvoeren advieswerk • Opleiding van medewerkers • Beoordelen van publieksteksten	• Bijdrage leveren aan toegankelijke informatie	• Idem als 2021 • Evaluatie	• Idem als 2021
3 Verbeter het begrip bij medewerkers van de gemeente voor inwoners met een beperking				
2020	2021	2022	2023	2024
• Overleggen met management • Informeren medewerkers	• Uitvoeren ervaringsparcoursen • Opleiding medewerkers met klantcontacten	• Uitvoeren ervaringsparcoursen • Opleiding medewerkers met klantcontacten	• Uitvoeren ervaringsparcoursen • Opleiding medewerkers met klantcontacten • Evaluatie	• Idem als 2023

4 Scherp de toegankelijkheidseisen aan bij het ontwerp van de openbare ruimte en gebouwen				
2020	2021	2022	2023	2024
• Overleggen met management RP&B • Informeren van medewerkers • Installeren van adviesgroep	• Kiezen toegankelijkheidsrichtlijnen (ITS) • Scholen van medewerkers • Inpassen van toegankelijkheid bij groot onderhoud • Inpassen toegankelijkheid bij evenementen	• Scholen medewerkers • Opnemen ITS in beeldkwaliteit catalogus • Opnemen ITS in Omgevingswet • Hanteren ITS • Toetsen toegankelijkheid gemeentelijke en maatschappelijke gebouwen	• Idem als 2022 • Evaluatie	• Idem als 2022
5 Betrek inwoners met een beperking bij de beoordeling van en verbetering van de toegankelijkheid van de openbare ruimte en gebouwen				
2020	2021	2022	2023	2024
• Aanwijzen contactambtenaar • Installeren adviesgroep	• Uitvoeren advieswerk	• Uitvoeren advieswerk • Evaluatie	• Idem als 2021	• Idem als 2021
6 Laaggeletterdheid is ook een beperking				
2020	2021	2022	2023	2024
• Overleg met management • Installeren adviesgroep	• Scholen van medewerkers • Beoordelen van publieksteksten op duidelijkheid	• Beoordelen van publieksteksten en (standaard)brieven op duidelijkheid	• Idem als 2022 • Evaluatie	• Idem als 2022

7 Zorg voor openbare rolstoeltoegankelijke toiletten en verbeter de beschikbaarheid van opengestelde toiletten				
2020	2021	2022	2023	2024
Overleggen met management	- Uitvoering opengestelde toiletten in gemeentelijke gebouwen - Uitvoering rolstoeltoegankelijke toiletten in gemeentelijke en maatschappelijke gebouwen	Uitvoering opengestelde toiletten in welzijnsorganisaties, zorgorganisaties en dergelijke	Uitvoering drie openbare toiletten	Evaluatie
8 Zorg ervoor dat evenementen toegankelijk en veilig zijn voor inwoners met een beperking.				
2020	2021	2022	2023	2024
- Overleggen met management - Informeren medewerkers team Vergunningen	- Installatie adviesgroep - Overleggen met Evenementenbureau - Hanteren toegankelijkheid bij evenementen	- Hanteren toegankelijkheid bij evenementen - Evaluatie	Hanteren toegankelijkheid bij evenementen	Idem als 2023
9 Neem onveilige situaties in de openbare ruimte voor inwoners met een beperking weg				
2020	2021	2022	2023	2024
- Overleggen met management - Installatie adviesgroep	Actualiseren klachtenmeldingen	- Bespreken klachten in adviesgroep - Evaluatie	Idem als 2022	Idem als 2022
10 Betrek ondernemers, het centrummanagement en maatschappelijke organisaties bij inclusie				
2020	2021	2022	2023	2024
Overleggen met management Economische ontwikkeling	- Overleggen met centrummanagement en ondernemers - Kiezen keurmerken en vignetten	- Keuren van de panden in overleg met ondernemers - Uitreiken keurmerken	Idem als 2022	Idem als 2022

C. Schatting van de kosten

<u>Projecten</u>		<u>2021</u>	<u>2022</u>
1	<i>Betrek alle medewerkers van de gemeente bij inclusie</i>		
	• opleiding beleidsmedewerkers en vergunningverleners	€ 5.000	€ 5.000
2	<i>Verbeter de toegankelijkheid van informatie</i>		
	• opleiding van medewerkers die publieksteksten schrijven	€ 5.000	€ 5.000
	• uitgaven adviesgroep van inwoners met een beperking	€ 3.000	€ 3.000
	• toegankelijke pdf-creatie, organisatiebreed	PM	PM
3	<i>Verbeter het begrip bij medewerkers van de gemeente voor inwoners met een beperking</i>		
	• uitvoeren ervaringsparcoursen	€ 1.500	€ 1.500
	• opleiding medewerkers die klantcontacten hebben	€ 5.000	€ 5.000
4	<i>Scherp de toegankelijkheidseisen aan bij het ontwerp van de openbare ruimte en gebouwen</i>		
	• aanschaf ITS standaard routegeleiding en ITS standaard 2018	€ 216	
	• opleiding medewerkers betrokken bij ontwerp openbare ruimte en gebouwen:		
	• introductie ITS 15 personen a € 35	€ 525	€ 525
	• basistraining ITS 10 personen a € 275	€ 2.750	€ 2.750
	• masterclass ITS 10 personen á € 540,-	€ 5.400	€ 5.400
	• uitgaven adviesgroep van inwoners met een beperking	€ 3.000	€ 3.000
	<i>toegankelijkheidstoetsen gemeentelijke en maatschappelijke gebouwen bij groot onderhoud en vernieuwing op niveau goud</i>		
	• eenmalige kosten	€ 6.110	
	• toetsen en adviesrapportages 100 eenheden	€ 32.000	
	• kostenramingen 100 eenheden	€ 9.800	

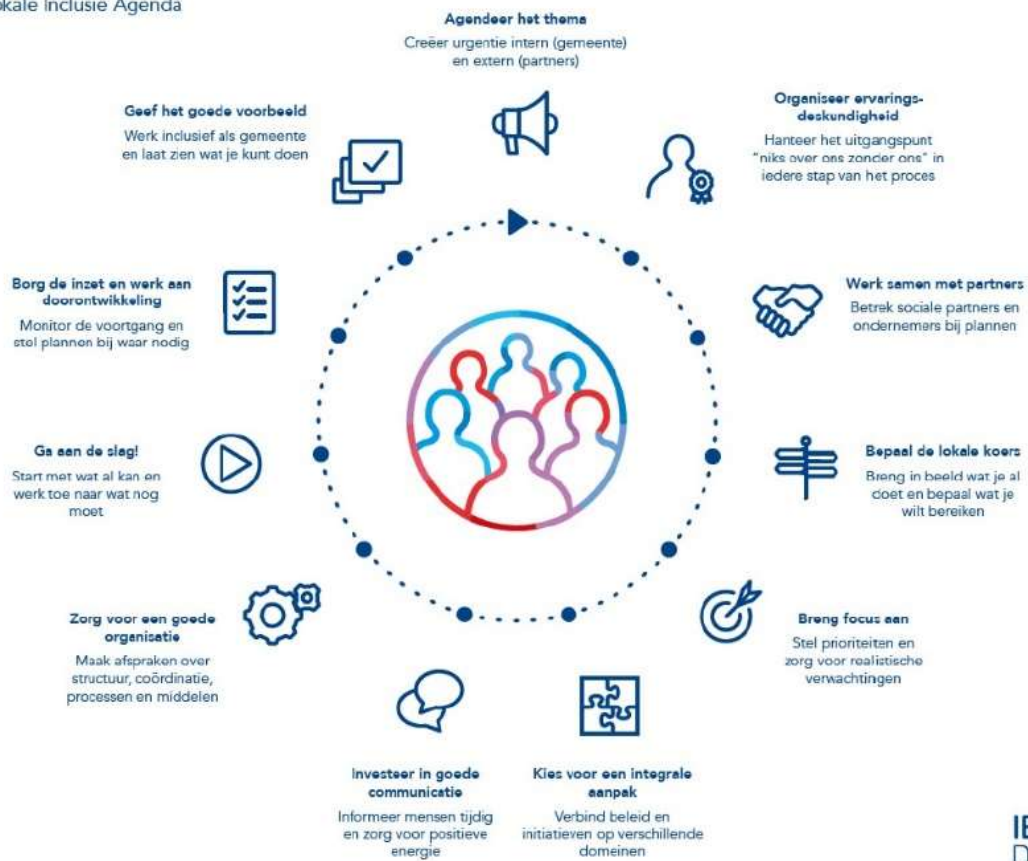
	jaarlijkse kosten toegankelijkheidstoetsen (vanaf 2022)		
	• basisabonnement		€ 1.710
	• inspectie en herkeuring 100 eenheden		€ 9.700
5	<i>Betrek inwoners met een beperking bij de beoordeling van en bevordering van de toegankelijkheid van de openbare ruimte en gebouwen</i>		
	• uitgaven adviesgroep van inwoners met een beperking	€ 3.000	€ 3.000
	• opleiding adviesgroep introductie ITS 10 personen a € 35	€ 350	€ 350
6	<i>Laaggeletterdheid is ook een beperking</i>		
	• opleiding adviesgroep van inwoners met een beperking	€ 3.000	€ 3.000
	• opleiding 50 medewerkers schrijven op niveau B1		€ 13.600
	• kosten programmatuur Klinkende taal 50 licenties		€ 3.360
7	<i>Zorg voor openbare rolstoeltoegankelijke toiletten en bevorder de beschikbaarheid van opengestelde toiletten</i>		
	• realisatie openbare rolstoeltoegankelijke toiletten		PM
	• realisatie opengestelde toiletten		PM
	• realisatie toiletten in gemeentelijke en maatschappelijke gebouwen met publieksfunctie	PM	PM
8	<i>Zorg ervoor dat evenementen toegankelijk en veilig zijn voor inwoners met een beperking</i>		
	• uitgaven adviesgroep van inwoners met een beperking	€ 3.000	€ 3.000
9	<i>Neem onveilige situaties in de openbare ruimte voor inwoners met een beperking weg</i>		
	• uitgaven adviesgroep van inwoners met een beperking	€ 3.000	€ 3.000
10	<i>Betrek ondernemers, het centrummanagement en maatschappelijke instellingen bij inclusie</i>		
	<i>Niet aan afzonderlijke projecten toe te schrijven kosten</i>		
	• kosten i.v.m. presentatie en vernieuwing van de LIA en public relations	€ 6.000	€ 10.000
	totaal	€ 97.651	€ 81.895

D. Bijlagen

1. De handreiking “iedereen doet mee”

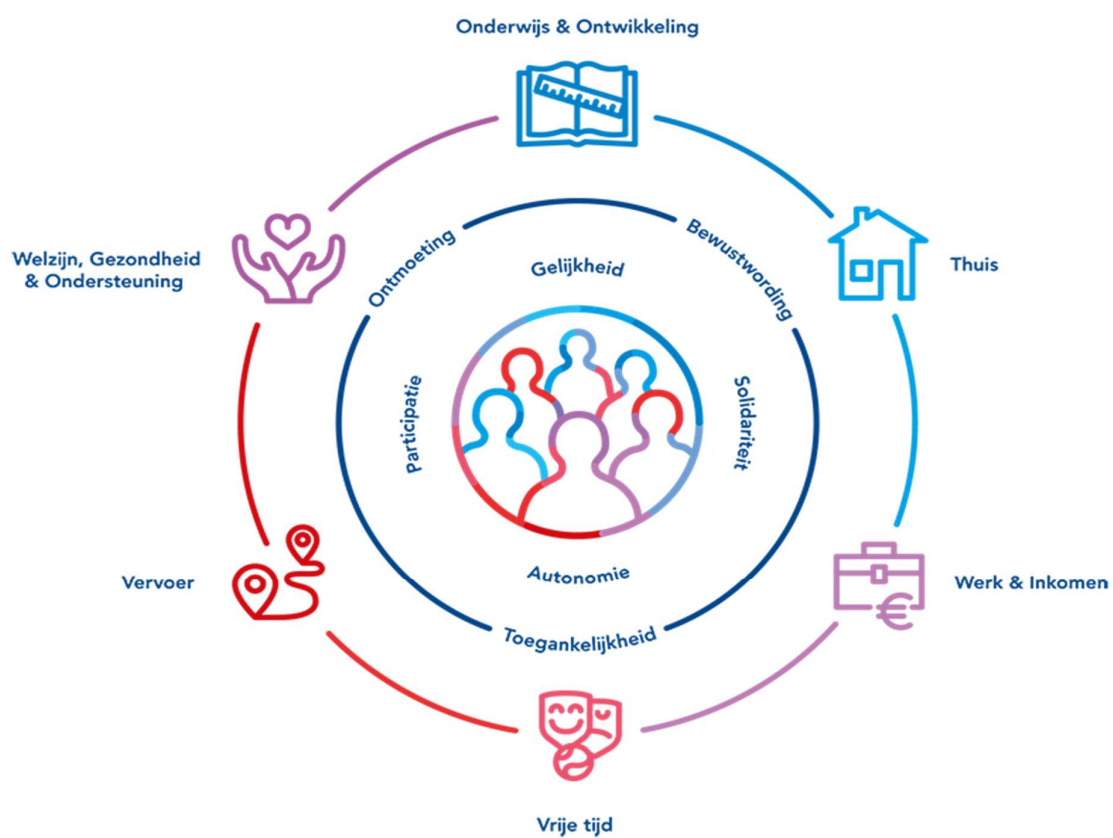
De routekaart, ontwikkeld door de VNG

Routekaart Lokale Inclusie Agenda

**IEDEREEN
DOET MEE!**

De index, ontwikkeld door de VNG

2. Prioriteitenlijst van de slotbijeenkomst over inclusie

Tijdens de slotbijeenkomst over inclusie op 21 november 2019 hebben de inwoners van Sittard-Geleen en de medewerkers van de gemeente de eerder geformuleerde onderwerpen in volgorde van belangrijkheid gezet. Het getal achter het onderwerp geeft de relatieve prioriteit aan.

1	Betrek alle afdelingen bij de beleidsvorming over inclusie. Neem een kopje “inclusie” op in nota’s en voorstellen en maak en gebruik een checklist om beleidsstukken te toetsen op de vraag of inclusiviteit is meegewogen.	18,9
2	Installeer een permanent testpanel voor de website, voor brieven en folders.	15,8
3	Laat ambtenaren die bij de openbare ruimte betrokken zijn, ervaren waar je als inwoner met een beperking mee te maken krijgt.	12,4
4	Neem in het aanvraagformulier voor subsidie een kopje op: “is er nagedacht over inclusie” en laat de aanvrager benoemen wat hij doet aan inclusie.	11,3
5	Neem in het aanvraagformulier voor vergunningen een kopje op waaruit blijkt dat is nagedacht over inclusie. Gebruik zo nodig een checklist.	11,3
6	Heb ook bij evaluaties aandacht voor toegankelijkheid. De gemeente kan voorafgaand aan vergunningaanvragen voorbeelden van inclusie benoemen.	11,3
7	Neem eenduidige toegankelijkheidseisen op bij de beoordeling van het programma van eisen en in de opdrachtverstrekking van gebouwen en de openbare ruimte; hanteer daarbij de geldende normen.	11,1
8	Neem inclusie mee bij nieuwe ontwikkelingen zoals de invoering van de Omgevingswet, de besluitvorming over gemeentelijke en maatschappelijke accommodaties en de nieuwe Beeld-kwaliteitscatalogus openbare ruimte.	11,1
9	Betrek mensen uit de doelgroep i.c. de Werkgroep Integrale Toegankelijkheid bij het ontwerp en de oplevering in de openbare ruimte en gebouwen.	11,1
10	Medewerker; toon je passie. Stel je open op in het contact met inwoners met een beperking want niet iedere inwoner kan zich goed uiten.	10,9
11	Neem de tijd voor gesprekken met inwoners met een beperking, zij hebben wellicht communicatieproblemen, een taalstoornis, zijn slechthorend of zijn dement.	10,9
12	Maak brieven en folders geschikt voor leeshulpmiddelen.	10,9
13	School en train medewerkers in het gebruik van begrijpelijke taal, zodat laaggeletterden ook de nodige informatie krijgen.	10,9
14	Neem in het opleidingsaanbod voor medewerkers het beleid over inclusie en de bejegening van klanten met een beperking mee.	9,4
15	Leg in contracten met alle zorgaanbieders vast dat zij maatwerk leveren voor mensen met een beperking.	9,4
16	Er is behoefte aan openbare toegankelijke toiletten. Maak daar beleid voor: op welke afstand van elkaar moet er een toilet zijn, waar moet wel, waar hoeft geen toilet te zijn. Betrek horeca-exploitanten in de binnenstad erbij.	8,7

17	Draag uit dat inclusie en de oplossing van inclusieproblemen niet alleen de taak van de gemeente is maar ook van de gemeenschap.	7,6
18	Heb bij het schrijven van beleidstukken aandacht voor laaggeletterdheid; gebruik zo eenvoudig mogelijke taal. Daarbij geldt: minder is beter.	7,6
19	Gebruik bij de inrichting van de publieksruimtes en bij evenementen de voorschriften die hierover al bestaan, zoals het Bouwbesluit, Geboden toegang, het handboek Toegankelijkheid en de ITS-criteria.	7,4
20	Deel ervaringen en breng deskundigen bijeen, zoals medewerkers in de Wmo, deskundigen m.b.t. bouwvoorschriften en cliëntenvertegenwoordigers.	7,3
21	Biedt informatie op zoveel mogelijk manieren aan; per telefoon, maak filmpjes, werk met internet, voer persoonlijke gesprekken, zorg voor informatie dichtbij en denk aan de openingstijden.	7,3
22	Verbeter de deskundigheid van medewerkers. Neem ervaringsdeskundigheid van patiëntenverenigingen daarbij mee.	6,1
23	Medewerker; zorg dat iemand naar de cliënt toegaat die specifieke deskundigheid heeft.	6,1
24	Zorg dat inwoners weten waar ze terecht kunnen als ze informatie nodig hebben.	6,1
25	Beoordeel als gemeente de maatregelen niet alleen in “financiële waarde” maar ook in “maatschappelijke waarde”.	5,7
26	Betrek de Werkgroep Integrale Toegankelijkheid bij de besluitvorming over gemeentelijke en maatschappelijke accommodaties, het groot onderhoud en van gebouwen en de openbare ruimte en bij het houden van een wijkshow.	4,9
27	Stimuleer het zelf bedenken van oplossingen bij de inwoners door ze mee te nemen in het proces om tot een oplossing te komen.	4,9
28	Laaggeletterdheid is ook een beperking; doe er iets mee, bijvoorbeeld tijdens de week van de laaggeletterdheid.	4,9
29	Regels en voorschriften lossen de problemen vaak niet op. Communiceer met de betrokkenen, informeer en laat de problemen zien, bijvoorbeeld door het schouwen van ruimten.	3,8
30	Welzijnsorganisaties en de gemeente; bespreek inclusie met elkaar i.p.v. elkaar alleen maar erop aan te spreken.	3,8
31	Zorg dat de gemeentelijke en maatschappelijke accommodaties bedoeld voor inwoners, een openbaar toegankelijk invalidentoilet krijgen.	3,7
32	Verbeter de verlichting en de tijdsinstelling bij oversteekplaatsen voor voetgangers; voor mensen met een beperking moet deze langer groen zijn.	2,5
33	Zorg voor een vignet of keurmerk voor toegankelijke bedrijven (winkels, horeca) en (openbare) gebouwen.	2,5
34	Zorg voor een app, beschikbaar voor mensen met een beperking, waardoor zij de openbare toiletten kunnen vinden.	2,5
35	Neem bij vergunningen voor terrassen en markten duidelijke voorwaarden op, zoals afbakeningen en belijningen.	1,9

Lokale Inclusie Agenda 2020 – 2024 gemeente Sittard-Geleen

36	Betrek het centrummanagement van Geleen en van Sittard en de horecaondernemers bij inclusie en zorg zo voor meer draagvlak voor inclusie bij ondernemers.	1,2
37	Zorg voor goede bewegwijzering in publieksruimtes; gebruik steeds dezelfde pictogrammen. Denk aan lettergrootte en lettertype en gebruik contrastkleuren i.v.m. slechtzienden.	1,2
38	Houd bij de inrichting rekening met mensen met een beperking zoals mensen in een rolstoel, maar ook met slechtzienden en slechthorenden (akoestiek). Zorg ook voor een aparte spreekruimte.	1,2
39	Laat via een website en/of een app zien welke gebouwen toegankelijk zijn voor mensen met een beperking.	0,0

3. Uitgangspunten voor de lokale inclusie agenda

Onderstaande uitgangspunten zijn door de inwoners met een beperking van Sittard-Geleen benoemd tijdens de drie bijeenkomsten over inclusie, gehouden in 2019.

1. Bewustwording
Draag uit dat inclusie de taak is van de gemeente én de gemeenschap. Dit uitgangspunt geven we onder andere handen en voeten via de samenstelling van de adviesgroepen bij de projecten 2, 4, 5, 6 en 8, adviesgroepen die bestaan uit inwoners met een beperking én medewerkers van de gemeente.
2. Participatie
Betrek inwoners met een beperking bij inclusie. Deel ervaringen en breng deskundigen bijeen. Bij de projecten 2, 4, 5, 6 en 8 is blijvend overleg tussen medewerkers van de gemeente en inwoners met een beperking voorzien.
3. Deskundigheid
Heb aandacht voor en zorg voor deskundige medewerkers als het gaat om ziekten en beperkingen, vooral consultants van de Wmo, medewerkers van het Participatiehuis (als het gaat om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt vanwege hun beperking) en wellicht consultants die de Jeugdwet uitvoeren.
4. Waarde
Beoordeel als gemeente de maatregelen niet alleen in financiële waarde maar ook in maatschappelijke waarde.
5. Autonomie
Stimuleer dat inwoners met een beperking zoveel mogelijk zelf oplossingen bedenken. Wij zien “zelf doen” als een wenselijke houding van medewerkers en van inwoners.
6. Communiceer
Bedenk dat regels en voorschriften alleen de problemen niet oplossen. Communiceer, informeer en laat de problemen zien.

4. Manifest iedereen doet mee

Op 21 juni 2019 ondertekende wethouder Leon Geilen namens de gemeente Sittard-Geleen het manifest “Iedereen doet mee”.

Met de invoering van het VN-Verdrag Handicap moeten ook gemeenten uitvoering geven aan dit verdrag. In 2018 ontwikkelden 25 koplopergemeenten, samen met ervaringsdeskundigen, een manifest waarin zij aangaven wat zij binnen het VNG-project Iedereen doet mee! wilden bereiken. Inmiddels zijn steeds meer gemeenten met hun ervaringsdeskundigen aan de slag met het VN-Verdrag. Ondertekenaars van dit manifest willen dit ook openlijk uitdragen. Op die manier zien nog meer gemeenten dat het kan: werken aan een inclusieve gemeente waarin iedereen mee kan doen. In dit manifest leggen we uit waar we voor staan, wat we gaan doen en wat we willen bereiken.

Wij staan ervoor dat:

- Wij de uitspraak ‘Niets over ons, zonder ons’ heel serieus nemen. Dus alles wat we zeggen, bedenken en doen, doen we samen met de mensen met een beperking.
- Iedereen gelijkwaardig is. Dat betekent niet dat iedereen gelijk is. Wij waarderen de verschillen tussen mensen.
- Mensen keuzes hebben. Als we zeggen ‘Iedereen doet mee’ betekent dit, dat iedereen mee doet voor zover hij dat kan en wil. Juist omdat we rekening houden met de verschillen tussen mensen.

Wat wij gaan doen:

- Alles begint bij bewustwording. Dus medewerkers van de gemeente moeten weten dat iedereen evenveel recht heeft om mee te doen. En de inwoners van de gemeente moeten dit weten. Daarom werken wij actief samen aan die bewustwording.
- Wij kunnen niet alles tegelijk, maar wij willen dat iedereen zich op alle vlakken in het dagelijks leven even gewaardeerd voelt. Iedereen moet samen kunnen spelen en naar school kunnen gaan, samen kunnen werken, zich thuis voelen in de buurt en zijn vrije tijd naar eigen inzicht kunnen indelen.
- Om dit te bereiken, willen wij van elkaar leren. Wij delen onderling wat goed gaat en wat we moeilijk vinden. We gaan bij elkaar op bezoek en bespreken onze leerpunten met elkaar.
- Deze activiteiten helpen bij het (door)ontwikkelen van onze eigen Lokale Inclusie Agenda, en leggen daarmee de basis voor echt inclusief beleid in onze gemeente.

Wat wij willen bereiken:

Wij willen een echte inclusieve gemeente zijn, voor mensen met en zonder handicap, beperking of kwetsbaarheid. Met het ondertekenen van dit manifest, laten we onze inwoners zien dat we hieraan werken, hierin willen leren en zo stap voor stap de doelen in het VN-Verdrag waarmaken.